

Tavataan Maitolaiturilla

Oy:ssä henkisesti helpompaa

Kolme reisjärveläistä miestä onnistuivat yhdistämään maidontuotantonsa niin että se on sekä fyysisesti että henkisesti helpompaa. Stressiä on nyt vähemmän, kun sekä taloudellinen että karjan hoitoon liittyvä vastuu on jaettu useammille hartioille. Lomalle ja vapaapäivän viettoon on helpompi lähteä, kun tietää, ettei hengähdystauko keskeydy puhelinsoittoon.

■ Teksti ja kuvat: Esa Mustonen

Maitolaiturit olivat ennen tärkeitä tapauspaikkoja, joilla isännät vaihtoivat kuulumisia joka aamu rahdessaan maitotonkkia mejeriin viäväiksi. Myös Reisjärven Maitolaituri on sosiaalisesti tärkeä tapauspaikka, mutta yhtiö on lisäksi kolmen isännän työpaikka, jossa maitoa tuotetaan porukalla yli 1,2 miljoonaa kiloa vuodessa.

Tässä Pekka Hilliahon, Marko Saartoalan ja Harri Ahon hoitamassa navetassa on positiivinen tekemisen meininki. Työt tehdään ajallaan ja osakkaat luottavat toistensa tekemisiin. Jokainen kantaa vastuuta yhteisistä eläimistä, yhteisestä tekniikasta ja tuotantorakennuksesta sekä yhtiön tuottavuudesta.

Maidontuotanto aloitettiin uudessa pihatossa kolme vuotta

sitten. Siinä on 160 lehmäpaikkaa sekä tilat juottovasikoille ja nuorkarjalle puolen vuoden ikään saakka sekä pihattoon totutettaville hiehoille.

Yhteisnavetalle sopiva rakennuspaikka löytyi Harrin metsästä. Tuotanto on keskitetty metsän keskelle raivatulle alueelle, johon kullakin osakkaalla on matkaa puoli, puolitoista ja neljä kilometriä. Yhtiö hankki osakkailtaan myös kaikki tuotantoeläimet, vuokrasi kaikki pellot sekä Harrin laakasäilöt ja hiehoikasvatukseen Pekan vanhan navetan.

Aiemmin kolme 30 lehmän navettaa

Entinen elämä oli työntäyteistä. Kaikki kolme isäntää hoitivat noin 30 lehmän lypsykarjaa kukin omalla tilallaan, kahdessa pihatossa ja yhdessä parsinavetassa. Emäntien rooli maataloustuotannossa oli vähäistä, sillä heistä yksi työskenteli kauppiana ja kaksi opettajina. Puolisot eivät osallistuneet uuden navetan töihin.

Ruokintapöydällä on tilaa ajettavalle seosrehuvaunulle. Pöydän molemilla puolilla on erilaisia etuaitoja.

Automaattien ohjaamat portit johdattavat lypsyrobotilta tulevat lehmät joko oikealle lypsävien osastoon, suoraan hoito/siemennyskarsinoihin tai vasemmalle ummessa olevien ja hoidettavien lehmien osastoon, Pekka Hilliaho ja Harri Aho näyttävät.

Hoitokarsinan sivussa on luukku, joka mahdollistaa eläimen piikittämisen ja kuuntelun stetoskoopilla.

Kaikki resurssit olivat Pekan mukaan käytössä. ”Kai sitä olisi tehnyt niin kauan kuin olisi jaksanut.”

Ajatusta yhteistyön tiivistämisestä kehiteltiin pitkään, ”lopulta se tuli ajatuksiin yötä

myöten”. Vuonna 2009 oltiin jo niin pitkällä, että porukalla lähdettiin katsomaan uusia ja isoja tuotantorakennuksia muilla mautiloilla.

Päätettiin selvittää tarkemmin, miltä tämä mahdollisuus

näyttää ja tehdä päätöksiä vastaisesti. Käsitys navettainvestoinnin kustannuksesta alkoi tämentyä, kun alettiin tietää, millaisessa tuotantorakennuksessa halutaan työskennellä.

Uusi navetta rakennuttamalla

Hyvin varhain päätettiin myös se, että jos rakennetaan, itse ei rakenneta vaan rakennutetaan. Jokaisen piti pitää huolta omasta karjasta, että se on ”täydessä iskussa”, kun siirrytään uuteen pihattoon.

Vuonna 2012 valmistunut yhteisnavetta on NHK:n toimitama. Lieteallas on TJ Pyykköselältä ja neljä 1 050 kuutiometrin laakasäilöä Keski-Suomen Betonirakenteelta.

Suunnittelussa ja rakenteissa on varauduttu kolmannen ja neljännen robotin lisäämiseen ja pihaton parsipaikkojen kasvattamiseen.

Slalomlannanpoisto on toteutettu neljällä pumpulla, joista

kaksi kierrättää lietettä liete-kouruissa ja kaksi pumpkaa lietettä täyttökaivon kautta kumikalvorakenteiseen lietealtaaseen. Kuuden tuhat kuutiota kokaisen altaan tyhjennystä on nopeutettu rakentamalla yksi tyhjennyskaivo täyttökaivon rinnalle, jolloin molempia voidaan käyttää tyhjennykseen yhtä aikaa.

Oma rehuvilja varastoidaan osakkaiden varastoissa litisteviljana ja tuodaan kuorma kerrallaan uuden navetan luo rehuseokseen lisättäväksi. Rehua väkevöitetään Farmarin valkuaissieksellä ja kuituseoksella, joita varastoidaan kahdessa 34-kuutiometrisessä ja pystyssä teräsiilossa. Vitamiinit ja kivinäiset ovat pääasiassa suursäkitavaraa.

Rakentamatta on vielä lämmin talli seosrehuvaunulle sekä katettu tasovarasto rehuraaka-aineille ja kuivikkeille. Turve varastoidaan toistaiseksi presun alla ja kutteripurun paaleina paalilavoilla. Tämä tarkoittaa,

että kuivittaminen on edelleen suunniteltua työläämpää. Turvetta ja purua lisätään etukuormaimella kuivikkeenjakoalaitteiston ulkosiihoon.

Tämänhetkessä taloustilanteessa varasto näyttää myös jäävän rakentamatta, joten työtä aiotaan helpottaa edullisemmilla väliaikaisratkaisuilla, kuten esimerkiksi merikon-teilla.

Ilmanvaihto on painovoimainen. Tuloilmaa säännöstelee sivuseinien ikkunana toimiva karbonaattilevy, jonka alareuna on saranoitu.

Omaa hyvinvointia kohennettiin rakentamalla pihaton viereen autokatos kolmelle henkilöautolle. Samassa yhteydessä on lämmin huone aggregaatille, joka hyrähtää käyntiin automaattisesti sähkökatkoksen yllättäessä.

Kaikki mahdollinen työ koneille

Maitolaiturin navetassa on automaattista sekä työtä tehostavaa

ja helpottavaa tekniikkaa keskimääräistä enemmän. Lypsyrobotit sekä lypsävät että erottelevat lehmiä. Sekä lantakäytävillä että ruokintapöydällä liikkuu oma robottinsa, ja kolmas kuivikkeita jakava liukuu kiskoja pitkin makuuparsien päällä.

Lähtökohtana oli se, että kaikki järkevasti koneellistettava myös koneellistetaan. Siis ne työt, jotka koneet pystyvät tekemään, ja jotka eivät ole ihmistyönä erityisen motivoivia.

Ruokinnankin automatisointia mietittiin pitkään. Seosrehuruokinta oli selvä valinta. Osakkaat päätyivät hankkimaan ajettavan seosrehuruokintavaunun, koska toisena vaihtoehtona olisi ollut kahden traktorin ja seosrehuvaunun hankkiminen.

Ajettavan seosrehuvaunun toivottiin nopeuttavan rehuseoksen tekoa. Italialaisen Sekon toteutus ei kuitenkaan vastannut odotuksia. Sen rehua jyrävää ja lastaavaa täyttölaitteen tekniikkaa on jouduttu jo aiemmin uusimaan, ja kone on ollut

tänäkin syksynä remontin alla: Rehua sekoitussäiliöön nostava ketjukuljetin on vaihdettu tehtaan esityksestä mattokuljettimiksi. Nyt se muutetaan takaisin ketjulla toimivaksi.

Tuunaamisesta huolimatta vaunu on ollut hidas täyttää. Yhden kahdeksantonnisen seosrehuannoksen tekemiseen kuluu tunti, kun se pitäisi pystyä tekemään puolessa tunnissa. Tähän leikkiin on haaskautunut jo tuhansia euroja rahaa, jolle olisi ollut käyttöä muualla.

Vaunulla olisi hyvä olla kovimpien pakkasten aikaan lämmin tila, mielellään jossakin muualla kuin ruokintapöydällä. Käynnistymistä on varmistettu hankkimalla vaunulle oma latausvarustuksensa.

Työt tehdään yhteisvastuullisesti

Kellokorttia ei ole hankittu eikä muutakaan työajan valvontajärjestelmää. Työt tehdään sillä periaatteella, ettei niitä jää tekemättä.

Tietysti sellaisiakin tilanteita on, että jotkut työt jäävät keskenäisiksi työvuoron päättyessä. ”Mutta siitä ei ole tarvinnut murhetta kantaa vapaa-ajan valjetessa, koska nekin työt tulevat hoidettua. Ja kun tulet seuraavan kerran töihin, on keskenäiset ja pari muutakin hommaa tehty.”

Toisten tekemiseen ja vastuunkantamiseen on opittu luottamaan. Sama tilanne on myös lomalle lähtiessä. Puhe- linsoittoa ei tarvitse pelätä, kun kaikilla on riittävä osaaminen hoitaa työt ja tehdä tarvittavat päätökset.

Semmoisenkin palkansaajille tutun, mutta maidontuottajalle oudon tilanteen Pekka kertoo kokeneensa: ”Joulun aikaan minulla oli viiden päivän loma, eikä tarvinnut päivystää puhelinta. Sellaista mahdollisuutta ei aiemmin ole ollut!”

Osakeyhtiössä on saatu samat lomaoikeudet kuin itsenäisnä maidontuottajina. Lomittajitakaan ei ole pahaa sanottavaa.

Ternimaito-osastolla on kahdessa rivissä yhteensä 12 yksilökarsinaa. Karsinan pohjalla on puusta tehty ritilä ja sen päällä rei'itetty matto, joita vedetään käytävälle sen verran että karsina voidaan puhdistaa vasikan lähdettyä seuraavalle osastolle. Alle rakennettu kolakuljetin siirtää lannan ja kuivikkeet osaston päädyssä olevaan lietekuiluun.

Maitolaiturin vasikat pääsevät totuttelemaan makuuparsiin jo pariviikkoina. 22 vasikan juotto-osasto on jaettu kahteen ryhmään. Takana on ruokintapöytä, jossa opetellaan korsirehun syömistä ja juomakuppien käyttöä.

Nykyaikaisen kolhoosin perustaminen

■ Maitolaiturin yhtiömuoto ratkaistiin vuonna 2011 vähän ennen rakentamisen aloitusta. Tässä vaiheessa oli ehdottoman tarpeellista saada ulkopuolista asiantuntija-apua.

Yritysneuvoja **Juhani Paavilainen** ProAgria Pohjois-Savosta teki selvityksiä eri yhtiömuodoista ModerniKolhoosi-hankkeen tiimoilta, ja näin koottua tietoa voitiin hyödyntää myös Maitolaituria perustettaessa.

Vaihtoehtoina olivat maatalousyhtymä, avoin yhtiö tai osakeyhtiö. Myel-säädöksiin tullut muutos oli tärkeä. Se mahdollisti eläkkeen saamisen, oli yhtiömuoto mikä tahansa.

Osakeyhtiömuotoon päädyttiin useammasta syystä. Se pakotti ensinnäkin kirjaamaan kaikki päätökset, jotka löytyvät tarvittaessa myöhemminkin. Osakeyhtiölaki edel-

lytti myös toiminnan sääntöjen tarkkaa määrittämistä yhtiöjärjestyksessä.

Osakkaiden lukumäärän jääminen paritomaan lukuun on päätöksenteon kannalta hyvä asia. Yksi osakkaista **Harri Aho** kertoo esimerkin: "Vaikka minä olisin jossain asiassa kuinka junttura hyvänsä, pystyvät kaksi muuta tekemään päätöksen. Tai jos yksi osakkaista ei jonain aamuna tule töihin, ei päätöksenteko lamaanu."

Yhteistyö on toiminut hyvin, vaikka erimielisyyttäkin on ollut. Mutta sitten on neuvoteltu jonkin aikaa. Kenenkään yli ei ole kävelty niin, että joku olisi joutunut kokemaan vääryyttä, **Pekka Hilliaho** ja Harri vakuuttavat.

Osakassopimuksen tekoon paneuduttiin niin perusteellisesti, ettei sitä ole tarvinnut jälkepäin mitenkään uudistaa. Osakas-

sopimuksessa sovitaan osakkaiden, mautilojen ja osakeyhtiön muodostaman kokonaisuuden toiminnasta sekä osakkaiden työnjaosta.

Osakkaat ovat syntyneet 50-, 60- ja 70-luvulla. Eri-ikäisyydestä ei ole koettu olevan mitään haittaa. Se saattaa olla jopa hyvä asia siinä vaiheessa, kun mautilojen sukupolvenvaihdokset tulevat ajankohtaisiksi. Tätäkin asiaa on mietitty ennakoon.

Osakassopimuksessa on muun muassa sovittu, että sukupolvenvaihdostilanteessa on jokaisen perheen yksi lapsi oikeutettu saamaan osakkuuden ja työpaikan tästä yrityksestä.

Yrityksen päätöksentekoon osallistuvat kaikki ne osakkaat, jotka osallistuvat myös työntekoon. Kaikkien työ on samanarvoista, ja kaikki saavat saman palkan. **EM**

Heidät on todettu oppimiskykyisiksi ja robotivalmistajan kurssit käyneiksi.

Työssä erikoistumista on jo hieman harjoitettu, vaikka kaikki hallitsevat melkein kaikkea. Eniten kouluja käyneelle Markolle on langennut vastuu kirjanpitoon ja ruokinnan suunnitteluun liittyvistä asioista yhteistyössä ProAgria Oulun ja rehutehtaan ammattilaisten kanssa.

Peltoötä kuten kylvää ja maanmuokkausta, lanausta sekä joitakin niittoja tehdään vielä jonkin verran niillä koneilla, joita tiloilla on ennestään ollut ennen osakeyhtiön perustamista. Mutta kasvinsuojeluruiskutukset, lietteenlevitys ja rehuntekokin on käytännössä annettu urakojien huolehdittavaksi.

Nurmet perustetaan itse suojaviljaan, joka käytetään rehuna. Lisäksi rehuviljaa ostetaan lähitönn mautiloilta tuoreena ja litistetään omiin siloihin.

Lähtökohtaisesti työt hoituvat kolmen omistajaisännän voimin. Jokaisella on lapsia, joilla on mahdollisuus tulla opettelemaan työntekoa, mutta sen osuus kokonaistyöpanoksesta on toistaiseksi ollut vähäistä.

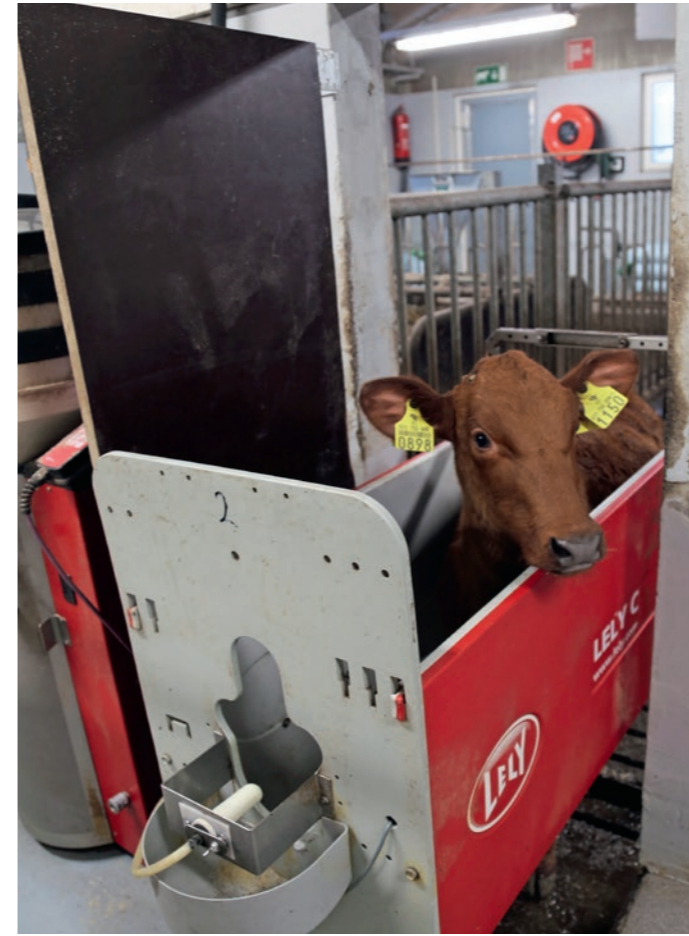
Vanhimmat pojat ovat jo tehneet lomituksia. Vakituista työvoimaa ei ole haluttu palkata, koska kolme vuotta sitten tehtyä investointia joudutaan maksamaan vielä pitkään.

Töitä kolmessa vuorossa

Lähtökohtaisesti joku on navetassa aina paikalla aamuvuorosta iltamyöhään. Aamuvuoro alkaa klo 6–7 ja loppuu kello 14–15. Päivävuoro on kello 9–17. Iltavuoro alkaa kello 15 ja päättyy 21–22. Iltavuoroon kuuluu myös yöpäivystys. Se hoituu helpoimmin päivystyspuhelimella ja tabletilla, johon on yhdistetty valvontakameroiden kuvat ja järjestelmien hälytykset.

Yhtiössä käytetään ilmaisia Touch CMS ja TeamWiever-ohjelmia, jolla Lelyn tuotannonhallinta ja valvontakameroiden kuva saadaan internetin välityksellä näkyville kaikkien osakkaiden näytöille.

Päivisin on myös sellaista aikaa, jolloin paikalla on kaksi hoitajaa yhtä aikaa esimerkiksi eläinten siirtoja varten. Samalla voidaan vaihtaa ajatuksia ja karjanhoitoon liittyvää tietoa kasvotusten. Tieto siirtyi myös kirjaamalla päiväkirjaan tärkeimmät tapahtumat. A4-kokoiseen

ruutuvihkoon kertyy merkintöjä vajaan sivun verran joka päivä. Tämän lisäksi lehmä- ja karjakohtaista tietoa siirtyy tietyksi

merkittävä määrä myös Lelyn ohjelman välityksellä.

Työvuorojen jakaminen on joustavaa. Jokainen tuo pala-

Vasikat oppivat juottoautomaatin käytön nopeasti. Yleensä yksi opastuskerta riittää. Täällä hieho-vasikoita hoidetaan kahden kuukauden ikäisiksi. Automaatti pesee itsensä, mutta vaatii silloin tällöin kalibrointia ja putsausta.

veriin omat menonsa ja sitten vuorot jaetaan muutamaksi päiväksi tai kiireaikoina vain vuorokaudeksi kerrallaan. Suunnitelmassa on kokeilla esimerkiksi tietyn vuoron pitämistä useamman päivän ajan ja vuoronvastaan vaihto esimerkiksi viikon välein.

Normaalisti yksi vuoro päivässä miestä kohti riittää. Joskus se voi tulla venyä ja joskus se saattaa olla lyhempi.

Navetassa ei siis ole hoitajaa yöllä ja päivälläkin voidaan satunnaisesti olla poissa 1–3 tuntia, jos tilanne sen sallii. Mutta silloinkin ollaan vähintään päivystyspuhelimella tavoitettavissa. Poikimisten jälkeen vaaditaan enemmän läsnäoloa, varsinkin kun hiehoja joudutaan käyttämään lypsillä.

Ensisijaista on lypsytyn jatkumisen keskeytyksettä. Robottien kolme pääpesua on ohjelmoitu sellaiseen aikaan, että navetassa ollaan töissä.

Kullakin osakkaalla on joka kolmas sunnuntai vapaa. Se toteutetaan niin, että vapaa alkaa lauantaina aamuvuoron jälkeen ja päättyy maanantaina, kun iltavuoro alkaa. Käytännössä töistä voi silloin olla pois kaksi vuorokautta. Viikollakin on mahdollista järjestää vapaa-päiviä, jos sellaiseen on tarvetta.

Maidon hinta 35 eurosenttiin

Ennen investointia tehdyn kannattavuuslaskelman mukaan Maitolaituri Oy pärjää vielä 36 eurosentin maidon hinnalla ilman suurempia ongelmia. Nyt kun maidon hinta on tipunut jo sentin verran sen alle, on jouduttu arvioimaan entistä tarkemmin, mitä kannattaa ja mitä ei kannata tehdä.

"Ongelmia on tiedossa. Tilanne ei näytä helpolta", Pekka sanoo suoraan.

"Tähän on lähdetty sillä mielellä, jotta tehdään työ niin hyvin kuin osataan. Ja jos se ei riitä, sitten sille ei mahda mitään. Yönet eivät ole onneksi vielä menneet, eli en vielä mieli, että tämä homma kaatuu niskaan", Pekka toteaa.

Maitolaiturin lainojen takaisinmaksun aikataulua on jo tarkistettu pankin kanssa.

Itsenäisesti liikkuva rehunsiiro Juno lykkää seosrehua sopivin väliajoin lehmien ulottuville. Se mittaa etäisyyden ruokintapöytään ultraäänellä. Toki se saattaa joskus eksyä reitiltään.

Maitolaituri Oy omistaa yhden ajettavan koneen. 25-kuutiainen Seko Tiger-seosrehuvaunu on osoittautunut käytettävyydeltään mukavaksi, mutta turhan hitaaksi.

Valvontakameran kuva on zoomattu siemennyskarsinoihin. Temrexin valvontakokonaisuus sisältää kuusi kiinteää sekä yhden kääntyvän ja zoomattavan pallokameran, jolla voidaan kotoa käsin lukea vaikka yksittäisen eläimen korvamerkki. Järjestelmään on oltu pääosin tyytyväisiä. Nettiyyhteyden kanssa on ollut vähän ongelmia, se on hidastanut jonkin verran toimintoja.

Rahaa ei ole käytetty sumeilematta missään vaiheessa, vaikka maidon hinta oli vuoden 2014 loppuun hyvä. Tuotantolaitoksesta tuli silti kallis, koska uuteen paikkaan piti rakentaa perusinfrastruktuuri, muun muassa sähkö, vesijohto ja tieyhteys.

Pihatoinvestoinnin jälkeen ehdittiin lisäksi satsaamaan Pekan vanhaan pihattoon useita kymmeniä tuhansia niin, että se toimii paremmin hiehojen kasvatuksessa.

Tuotantopanoksista tinkiminen ei tunnu tässä tilanteessa oikealta ratkaisulta. Sen sijaan tuloksen kohentamisen mahdollisuudet tuntuvat paremmilta tuotannon määrää kasvatamalla. Maitomäärää on mah-

Ulkopuolisten pääsy navettaan on estetty kunnollisilla koodilukkoilla, jolloin avaimia ei tarvita. Isommat ovet, joista ajetaan sisään seosrehuauvunulla, aukeavat kaukosäätimellä.

dollistaa kasvattaa viimevuotisesta 1,2 miljoonasta kilosta noin kymmenellä prosentilla.

Karjan keskituotos on jo nyt yli 10 000 litraa vuodessa ja se on edelleen hyvässä nousukiidossa. Kun huonoja on päästy karsimaan, ovat myös lehmien rakenne ja lypsettävyys parantuneet.

”Maitolaiturilla kaikki toimii jokseenkin niin kuin suunniteltiin, ja muikin tuotantokoneisto on kunnossa pellolta navettaan. Silti tulevaisuus näyttää juuri nyt todella haasteelliselta, jopa synkältä. Jos ei tuotanto kannata meillä, niin kuka tuottaa kotimaisen maidon? Nekö tilat, jotka eivät investoi?”

”Meidän pitää päästä edelleen parempaan. Tulos paranee sillä, että sama tuotomäärä saadaan pienemmällä lehmämäärällä tai saadaan enemmän maitoa nykyisellä lehmämäärällä”, Harri jatkaa

Lypsäviä on ollut uudessa pihatossa 110–120. Lehmiiä on edelleen jalostettava ja vaihdettava paremmin robotilypsyyn sopiviksi. Yhtiön alkuvaiheessa saatiin eläinmäärä nopeasti reiluun sataan. Joitakin lehmiiä jouduttiin karsimaan pois, mutta vähemmän kuin osattiin olettaa.

Vähemmän stressiä

Töitä on edelleen riittävästi ja selvästi enemmän kuin ennakkoon ajateltiin. ”Kenenkään ei tarvitse luulla, että täällä istutettiin jalat pöydällä, kun automaatio ja robotit hoitavat hommat.”

Työn luonne on muuttunut pääsääntöisesti entistä mielekkäämmäksi. Se ei ole enää niin fyysistä, Harri summaa.

”En voi sanoa, että vapaa-aika olisi tämän myötä lisääntynyt. Mutta nyt vapaa-aika on erilaista. Enää ei tarvitse varautua siihen, että vapaa-ajalla onkin tultava takaisin, kun tulee jokin ongelma eteen. Ajankäytön suunnittelua pitää vielä opetella, että vapaita iltoja ja aamuja sattuisi useammin yhtä aikaa muun perheen kanssa.”

Hoitokarsinat on mitoitettu niin, että jokaisessa on tilaa kahdelle lehmälle. Niitä on niin paljon, että karjamäärä voidaan tarvittaessa kaksinkertaistaa.

Turpeen ja kutterinpurun seosta jakava Demecan kone pystyy periaatteessa jakamaan kuivikkeet itsenäisesti, mutta käytännössä sitä ohjataan kaukosäätimellä. Hoitaja pystyy samalla puhdistamaan parsia kolalla. Työnjälki parressa näytti tasaiselta.

Stressin määrä on vähentynyt. Sellaista selviytymisstressiä ei enää ole, jota koettiin ennen, kun piti miettiä, onko minulla varaa sairastua? Ja jaksanko tätä vielä seuraavat 15 vuotta, kun tuntuu että oma kapasiteetti on juo tapissa?

Taloudellinen huoli on maatalousyrittäjällä arjessa mukana. Mutta sekin on yhteisnavetassa osin lieventynyt. Paino on nyt hajautunut useammille hartioidelle, miehet pohtivat.

Reilu vuosi sitten ei mietitty niin kuin aiemmin käykö tässä

joskus vielä köpelösti. Mutta entä jos omasta työstä ei enää saakaan palkkaa, kuten tähän asti? Viime aikoina on taloudellinen huoli kyllä selvästi lisääntynyt, osakkaat sanovat. □

Maitolaituri Oy on mainittu Käytännön Maamies -lehden jutussa KM3/2013, jossa käsitellään yleisellä tasolla yhteenliittymän perustamista maidontuotannossa. Jutun on kirjoittanut yritysneuvoja Juhani Paavilainen ProAgria Pohjois-Savosta.

Marko Saartoala on mukana myös Osuuskunta Koneasema Futuressa, joka on kuuden maatilan yhteistyökuvio. Muillakin Maitolaiturin osakkailta on jonkin verran kone-yhteistyötä peltoviljelyssä.

Robotti ohjaa erottelua

Maitolaituri Oy:n lypsijärjestelmää valittaessa lähdettiin siitä, että sen pitää pystyä erottelamaan lehmät lypsävien päälaumaan, siemennysparsiin ja niin sanottuun takakiertoon. Sellainen systeemi myös saatiin.

Robotilla käyviä lehmiiä voidaan ohjata takakiertoon eli robottien takana oleviin osastoihin, joissa pidetään sekä ummessa olevia että tarkkailua vaativia eläimiä. Ummessa olevat eivät toki pääse robotille vapaasti. Täällä jalkavaivaisten ei tarvitse liikkua niin pitkiä matkoja päästäkseen lypsylle ja syömään. Ja täältä eläimiä voidaan siirtää edelleen sairaus-, hoito- ja poikimakarsinoihin.

Siemennettäviä, tiineystarkastettavia ja muuten hoidettavia lehmiiä voidaan ohjata

niin sanottuihin siemennysparsiin. Kun lehmä vapautuu robotilta, ohjaavat portit sen suoraan eteenpäin tilaan, jossa lehmän edessä on neljä korkealaitaista partta. Ruokintapöydän vieressä olevien parsien etuaita lukittuu lehmän pistäessä päänsä sisään.

Käytännössä eläintä ei voida pitää pitkää aikaa parteen lukittuna. Siksi tätä mahdollisuutta ei käytetä öiseen aikaan, kun ketään ei ole paikalla. Muuna aikana hoitaja käy laittamassa lehmän taakse ennenaikaisen pois pääsyn estävän joustavan kuormaliinan ja avaa etuaidan lukituksen, jolloin eläin pääsee makuulle.

Siemennyserottelu on mahdollista saada toimimaan myös automaattisesti ja se voi

olla käytössä yölläkin. Tällöin pitäisi siemennyskarsinoissa olla automaattisesti pois pääsyn estävät puomit tai takaportit.

Tätäkin mahdollisuutta on mietitty ja se voidaan pyrkiä toteuttamaan, nyt kun on havaittu, että parret ovat muutoin käyttökelpoiset.

Kolme vuotta tässä tuotantorakennuksessa on sujunut hyvin. Hoitokarsinoita on enemmän kuin riittävästi, koska navettaa suunniteltaessa varauduttiin kahden lisärobotin hankkimiseen. Joissakin kohdissa olisi saanut olla enemmän tilaa.

Kokonaisuutena sekä eläinten liikkuminen että eläinten siirrot ovat osakkaiden mukaan helppoja uudessa navetassa. **EM**

Maitolaituri Oy:n pihatton piirustukset löytyvät lehden erillisestä liitteestä.